

PRUTUL

*** REVISTĂ DE CULTURĂ * HUȘI ***

Serie nouă, Anul X (XIX), Nr. 2 (66) / 2020 * Fondator Costin CLIT

**Acest număr al revistei este tipărit cu sprijinul Preasfințitului Părinte Ignatie,
Episcopul Hușilor.**

ISSN 1582 – 618X

COLEGIUL ȘTIINȚIFIC

Cercetător dr. Silviu VĂCARU
Profesor dr. Theodor CODREANU

COLECTIVUL REDACȚIONAL:

Redactor șef: Costin CLIT
Dr. Lucian-Valeriu LEFTER
Mihai-Alin PAVEL
Tehnoredactor: Lucian CLIT
E-mail: costinclit@yahoo.com

CUPRINS

STUDII ȘI ARTICOLE

- Confruntarea militară polono-otomană din toamna anului 1620 și impactul ei asupra
Țării Moldovei* – Valentin Constantinov 5

MEMORIA GENEALOGICĂ

- Urmașii portarului Șendrea și citoriiile lor din ținutul Tecuci. Contribuții* – Doru Parascan 23
Roseteștii: domni, doamne și domnițe – Andrei Pippidi 39
Notiță genealogică despre Pavel Debrici – Costin Clit 47
Contribuții la genealogia Tăutuleștilor din Basarabia – Silviu Andrieș-Tabac 51
O descendență puțin cunoscută: familia Panu-Callimachi – Mihai-Alin Pavel 69
Leon C. Negruzzi – „om bun la inimă, milos, cinstit și vesel” – Iulian Pruteanu-Isăcescu 81
Contribuții documentare privind familia Sadoveanu – Anișoara Trincă-Buruiiană 87
O scrisoare a Catincăi Negri – Ștefan S. Gorovei 115
Beldicenii: întregiri genealogice – Ștefan S. Gorovei 125

Oameni și amintiri

- Mărturii despre George Flondor și soră-sa Florica Racovitză Flondor* – Petre Ș. Năsturel 141

DOCUMENTE

- Între heraldică, genealogie și artă. Pisania Domnului Ioan-Teodor Callimachi de la biserica
„Sfântul Nicolae” din vatra Câmpulungului (Moldovenesc)* – Alexandru-Daniel Piticari 145
Gavril Butucea, un slujbaş în administrația hușeană. Documente inedite – Costin Clit, Mihai-Alin
Pavel 157
Inscripții din biserici – Costin Clit 173
Un tabel inedit din 1952 cu cărțile editate până în 1870 din biblioteca Mitropoliei Moldovei –
Silviu-Constantin Nedelcu 181
O listă din 1977 a parohiilor din județul Iași cu colecții de obiecte de patrimoniu –
Silviu-Constantin Nedelcu 189

DĂINUIREA VALORIILOR

- Gheorghe I. Brătianu (1898-1953)* – Ștefan S. Gorovei 193
Romanul, destinul și stăpânul – în literarizarea Martei Miclescu – Lina Codreanu 199

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

- Gheorghe Gherghe, Doinița Grigore, Sidonia Elena Diaconu, *Banca, așezările de pe șes*, Bârlad,
Editura Sfera, vol. I, 2018, 202 p. – Costin Clit 205
Spiritul Tănase la Vaslui. Jurnal de festival (1970-2020). Coordonator: Lucian-Valeriu Lefter,
Suceava, Editura Lidana, 2020, 282 p. – Costin Clit 210
Preot Ioan Dură, *Pagini de istorie bisericască*, Onești, 2020 – Florin Marinescu 212
„Horeb”. Revistă anuală de spiritualitate și actualitate, nr. 1, decembrie 2019, Huși, Editura Horeb,
168 p. – Nicolae Ionescu 213

IN MEMORIAM

- Dan Ravaru – In memoriam (2.IV.1941 – 28.IX.2020) – Nicolae Ionescu 217

COLABORATORI

Silviu ANDRIEȘ-TABAC, istoric-arhivist, sursolog, heraldist, doctor în istorie, conferențiar cercetător; Heraldist de Stat al Republicii Moldova, șeful Cabinetului de heraldică, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Chișinău – silviu_tabac@yahoo.fr

Costin CLIT, profesor, Colegiul Național „Cuza-Vodă”, Huși – costinclit@yahoo.com

Lina CODREANU, profesor, Colegiul Național „Cuza-Vodă”, Huși – linacod@yahoo.com

Valentin CONSTANTINOV, doctor habilitat în istorie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău, cercetător științific principal la Institutul de Istorie, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării din Republica Moldova – walentkonstant@yahoo.fr

Ștefan S. GOROVEI, profesor univ. dr., Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – stefangorovei@yahoo.fr

Silviu-Constantin NEDELCU, bibliotecar, doctor în filologie, Biblioteca Academiei Române, silviu.constantin.nedelcu@bibliacad.ro

Doru PARASCAN, profesor, Școala Gimnazială Umbrărești – strajescu@yahoo.com

Mihai-Alin PAVEL, cercetător independent, Berlin – mihaialinpavel@yahoo.ca

Andrei PIPPIDI, membru corespondent al Academiei Române, profesor univ. dr., Facultatea de Istorie, Universitatea București – apippidi@sar.org.ro

Alexandru-Daniel PITICARI, bibliotecar I (S), Academia Română – Filiala Cluj, Biblioteca Academiei Române, Serviciul de Colecții Speciale și Bibliologie, Cluj-Napoca – alexandrudanielpiticari@gmail.com.

Iulian PRUTEANU-ISĂCESCU, muzeograf, șef Birou programe culturale și valorificare patrimoniu la Muzeul Național al Literaturii Române Iași – ipruteanu82@gmail.com

Anișoara TRINCĂ-BURUIANĂ, profesoară, Iași – trinca.ana@yahoo.com

O LISTĂ DIN 1977 A PAROHIILOR DIN JUDEȚUL IAȘI CU COLECȚII DE OBIECTE DE PATRIMONIU

Silviu-Constantin NEDELICU

În dosarul nr. 177/1971 din fondul *Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii* se află o *Listă cuprinzând unitățile de cult din cadrul județului Iași, care au colecții de obiecte bisericesti cu valoare istorică, artistică sau documentară*¹. Datorită importanței acestui document, vom reda tabelul în întregime²:

Nr.	Denumirea unității	Observații
1)	Biserica Sf. Gheorghe (din incinta Mitropoliei) Str. Ștefan cel Mare 46	a) Frescele de la bisericile [Sf.] Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc – Iași; b) Cărți de cult din sec. XVII, XVIII, XIX; c) Candelabru din sec. XVII; d) Icoane din sec. XVII-XVIII; e) Candelabru din sec. XIX.
2)	Biserica [Sf.] Trei Ierarhi – Iași cu sala gotică Str. Ștefan cel Mare 62	a) Fresce originale de la bisericile [Sf.] Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc – Iași; b) Candelabru din sec. XVII; c) Cazania [Mitropolitului] Varlaam – 1643; d) Cărți de cult din sec. XVII; e) Broderii din sec. XVII; f) Obiecte din argint aurit.
3)	Mănăstirea Cetățuia – Iași cu sala gotică	a) Icoane din sec. XVII, XVIII și XIX; b) Broderii din sec. XVIII și XIX; c) Sfeșnice din sec. XVIII; d) Fragmente din pictura originală; e) Cărți de cult – manuscrise.

¹ Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANIC), fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65. Documentul se regăsește sub aceeași formă și la fila 66, însă este foarte puțin inteligibil din cauza hârtiei.

² ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65.

Documentul este semnat de D. Andronic, Inspector principal teritorial³.

Prima unitate de cult⁴ din listă este Biserica Sf. Gheorghe din incinta Mitropoliei sau Mitropolia veche, așa cum mai este cunoscută. La observații apare că aceasta deține mai multe obiecte cu valoare istorică și artistică dintre care frescele de la biserica Mănăstirii Sf. Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc din Iași. Nu știm dacă aceasta este o eroare de tehnoredactare deoarece mai jos, la observațiile de la Biserica Sf. Trei Ierarhi din Iași apare același lucru cu mențiunea că sunt frescele originale. Este foarte posibil să fie doar o eroare.

Tot aici apar menționate cărți de cult de secol XVII – XIX, fără însă a fi precizate și titlurile sau numărul lor. Apoi, este amintit un candelabru de secol XVII și altul de secol XIX precum și icoane de sec. XVII – XVIII.

A doua biserică menționată în document este cea a Mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi din Iași cu mențiunea următoare: „cu sala gotică”⁵. Reținem faptul că aceasta este la o distanță apropiată de Catedrala Mitropolitană din Iași⁶.

Sunt menționate frescele originale ale mănăstirii precum și cele ale bisericii Sf. Nicolae Domnesc din Iași⁷. Nici aici nu avem certitudini asupra veridicității acestor informații.

Mai sunt amintite și alte obiecte cu valoare istorică precum un candelabru de secol XVII, broderii de sec. XVII și obiecte din argint aurit⁸.

Dintre cărțile deținute reținem faptul că existau cărți de secol XVII și chiar Cazania lui Varlaam, tipărită la Iași în 1643⁹.

Ultima unitate de cult enumerată este Mănăstirea Cetățuia din Iași care deținea icoane de sec. XVII – XIX, broderii de sec. XVIII – XIX, sfeșnice din sec. XVIII și fragmente din pictura originală¹⁰. În ceea ce privește obiectele amintite nu este menționat numărul acestora.

La final se precizează că existau și cărți de cult și manuscrise, fără a fi precizate titlurile și/sau autorii, numărul de exemplare deținute etc.

³ ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65.

⁴ A se citi *biserică*.

⁵ ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65.

⁶ Adresa Catedralei era Str. Ștefan cel Mare 46 iar Biserica Mănăstirii Sf. Trei Ierarhi era pe aceeași stradă la nr. 62 cf. ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65.

⁷ ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65.

⁸ Este posibil să fie vorba despre sfinte vase (potir, agneț etc.) ori cruci de binecuvântare, sfeșnice ș.a., însă nu este precizat numărul acestora.

⁹ Cunoscută sub numele de *Carte de învățătură* aceasta a fost descrisă pe larg în lucrarea lui Ioan Bianu și Nerva Hodoș. Mai multe informații a se vedea BIANU, Ioan ; HODOȘ, Nerva. *Bibliografia Românească Veche. 1508-1830*. Tomul I (1508-1716). Edițiunea Academiei Române. București: Stabilimentul Grafic J. V. Socec, 1908, p. 137-144. Dintre teologii care amintesc această lucrare nu-l vom aminti decât pe Părintele Profesor Acad. Mircea Păcurariu cu lucrarea *Cultura teologică românească. Scurtă prezentare istorică*. București: Basilica, 2011, p. 105-107.

¹⁰ Mai multe informații aici: <https://cetatuia.mmb.ro/pictura-bisericii-manastirii-cetatuia>, site accesat pe 28 august 2020.

Din lectura acestui document reiese clar faptul că acesta a fost întocmit de o persoană care nu avea minime cunoștințe teologice, iar textul a fost făcut doar pentru a fi raportate anumite obiecte de valoare istorică și artistică din anumite biserici din Iași¹¹.

65

L I S T A
=====

Cuprinzând unitățile de cult din cadrul Județului Iași, care au colecții de obiecte bisericesti cu valoare istorică, artistică sau documentară

=====

Nr. crt.	DENUMIREA UNITĂȚII	Observații
1)	Biserica Sf. Gheorghe (din incinta Mitropoliei) ✓ Str. Ștefan cel Mare 46	a) Frescele de la biserica Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc-Iași; b) Cărți de cult din sec. XVII, XVIII, XIX; c) Candelabru din sec. XVII; d) Icoane din sec. XVII-XVIII; e) Candelabru din sec. XIX.
2)	Biserica Trei Ierarhi-Iași ✓ cu sala gotică Str. Ștefan cel Mare 62	a) Fresce originale de la biserica Trei Ierarhi și Sf. Nicolae-Domnesc; b) Candelabru din sec. XVII; c) Cazania Varlaam -1643; d) Cărți de cult din sec. XVII; e) Broderii din sec. XVII; f) Obiecte din argint aurit.
3)	Mănăstirea Cetățuia-Iași ✓ cu sala gotică	a) Icoane din sec. XVII, XVIII și XIX; b) Broderii din sec. XVIII și XIX; c) Sfeșnice din sec. XVIII; d) Fragmente din pictura originală; e) Cărți de cult-manuscrise.

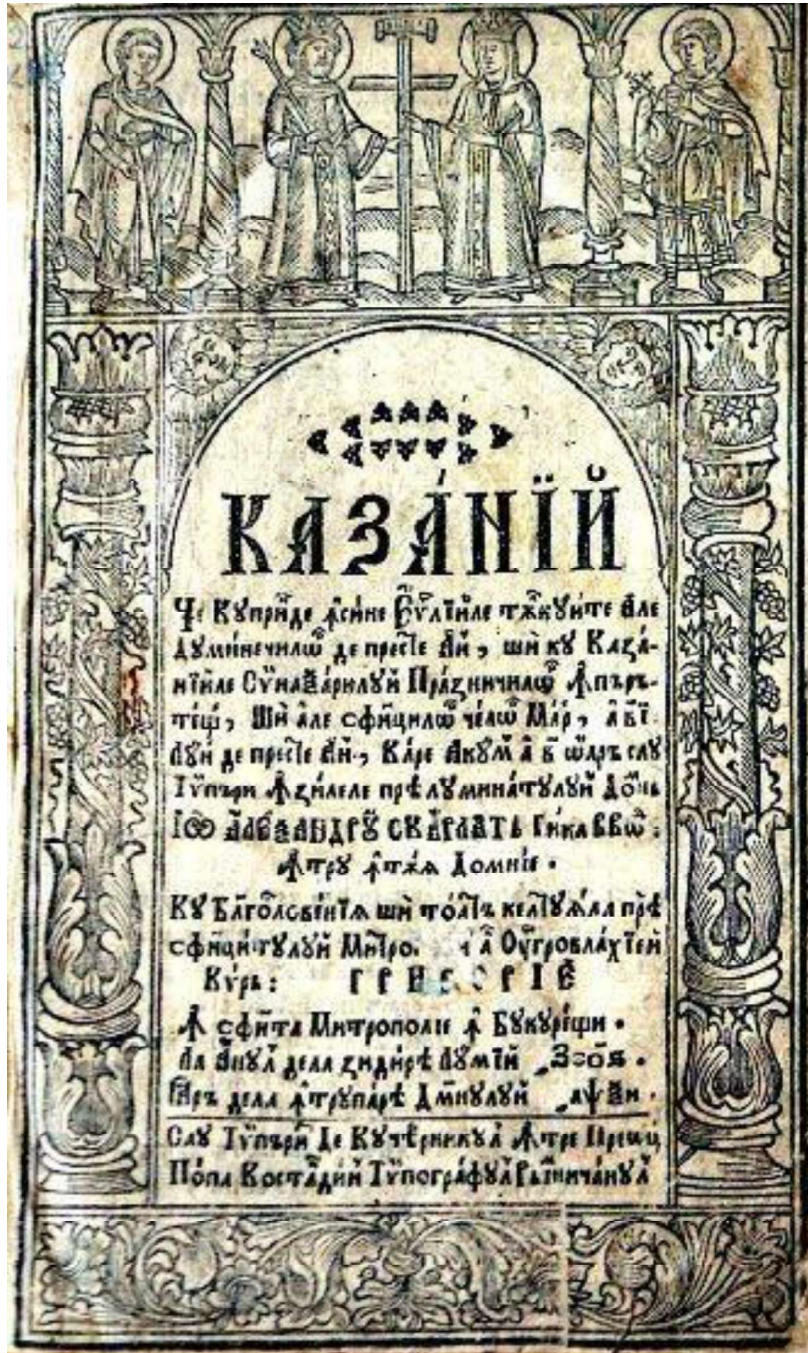
-.-.-

INSPECTOR PRINCIPAL TERITORIAL,
D. Andronie

Andronie

Lista cu unitățile de cult din județul Iași cu colecții de obiecte valoroase = ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 65-66.

¹¹ Comparativ cu o altă listă întocmită cu privire la parohiile din Constanța se poate observa o diferență colosală cf. ANIC, fond Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii, dosar nr. 177/1971, f. 23-36.

Cazania lui Varlaam, Iași, 1643

<https://doxologia.ro/sites/default/files/articol/2019/09/cazania.jpg>,
 site accesat pe 15 mai 2021